

ولگا - دن؛ حلقه اتصال دریای خزر به دنیا

ولگا، بزرگترین رودخانه اروپا به لحاظ طول است. این رودخانه از نظر عبور و تخلیه بار کشتی‌ها و همچنین موقعیت جغرافیایی، اهمیت ویژه‌ای دارد.

این رودخانه از غرب روسیه جریان می‌یابد و در حقیقت رودخانه ملی این کشور به شمار می‌رود. از مجموع ۲۰ شهر بزرگ کشور روسیه، ۱۱ شهر از جمله مسکو، پایتخت این کشور نیز در حوزه اطراف این رودخانه قرار دارند. بزرگ‌ترین مخازن و منابع آب جهان در امتداد رودخانه ولگا یافت می‌شود. این رودخانه به دریاچه محصور خزر تعلق دارد که از تپه‌های Valdai چندین متر بالاتراز سطح دریا واقع در شمال غرب مسکو و چندین کیلومتر دورتر از جنوب شرق بندر سن پترزبورگ سرچشمه می‌گیرد و باعث شد تا به سوی شرق رفته و از Tver، Terzh، دوبنا، ریبتسک، یاروسلاول، نیژنی نوگراد و کازان می‌گذرد و سپس به سوی جنوب تغییر مسیر می‌دهد؛ از یولیانسک و تولیاتی، سامارا، ساراتو و ولگاگراد می‌گذرد و در نهایت در منطقه آستاراخان چندین متر پایین‌تر از سطح دریا به دریاچه خزر منتهی می‌شود.

رودخانه ولگا چندین شاخه فرعی دارد که از آن جمله می‌توان به رودهای کاما، وتلگا، اوکا و سورا اشاره کرد. این رودخانه به همراه شاخه‌های فرعی خود، حدود ۱,۳۵ میلیون کیلومتر مربع از فضای کشور روسیه را به خود اختصاص می‌دهد. دلتای ولگا، ۱۶۰ کیلومتر طول دارد و شامل ۵۰۰ کانال و رودخانه کوچک‌تر می‌شود. این رودخانه مأمّن بسیاری از پرندگان همچون پلیکان‌ها و فلامینگوهاست. بسیاری از بخش‌های این رودخانه سه ماه در سال، یخبندان است. تا کنون صنایع ارزنده‌ای از نفت، مواد معدنی همچون گاز طبیعی، نمک و پتاسیم در این رودخانه یافت شده است.

همچنین صنعت خاویار این رودخانه، به خصوص در قسمت آستاراخان در نزدیکی دریای خزر به شدت رشد پیدا کرده است. این رودخانه از نظر کشتیرانی و حمل و نقل داخلی در کشور روسیه از اهمیت بالایی برخوردار است.

تمامی سدهای احداث شده در طول این رودخانه، به آب بندهایی مجهز است که به کشتی های مطابق با استاندارد تعیین شده اجازه می دهد تا از دریای خزر به سمت بالا دست رودخانه حرکت کنند.

این رودخانه از طریق آبراهه ولگا بالتیک به دریاچه های شمالی همچون لادوگا، اونگا و سن پترزبورگ و دریای بالتیک متصل می شود.

کانال ولگا - دن چگونه ساخته شد؟

کانال آبی ولگا-دن که رودخانه ولگا را به رودخانه دن در نزدیک ترین نقطه، پیوند می دهد دارای ۱۰۱ کیلومتر طول است. مشکل اتصال این دو رودخانه پیشینه تاریخی دارد. نخستین اقدامات را در راستای احداث این کانال آبی، توسط ترک های عثمانی در سال ۱۵۶۹ انجام گرفت.

پتر کبیر نیز در اواخر قرن ۱۷ میلادی، تلاش های ناموفقی در راستای احداث این کانال انجام داد. پس از آن پروژه های زیادی برای اتصال این دو رودخانه به مرحله اجرا درآمد اما همه آنها بدون موفقیت و ناتمام رها شدند. عملیات احداث کانال کنونی در سال های پیش از ۱۹۴۱ آغاز شد اما در فاصله سال های ۱۹۱ تا ۱۹۴۵ همزمان با جنگ جهانی دوم موقتاً متوقف شد. عملیات احداث این کانال آبی، در نهایت در سال های ۱۹۴۸ تا ۱۹۵۲، تکمیل شد و در ژوئن ۱۹۵۲ به صورت رسمی به بهره برداری رسید. طی این دوره، زندانیان این کانال و تجهیزات وابسته به آن را ساختند. تعداد زندانیانی که بر روی این پروژه فعالیت داشتند در حدود ۱۰۰ هزار نفر ارزیابی و در تاریخ ثبت شده است.

پس از تکمیل مراحل احداث کانال ولگا-دن، این کانال به عنوان مهمترین وسیله ارتباطی در سیستم حمل و نقل رودخانه ای ما بین دو رودخانه، شناخته شد. این کانال از آب های سواحل Sareptsky در رودخانه ولگا (جنوب ولگراد) آغاز می شود و در بخش سواحل Tsimly Onsk Reservoir در رودخانه دن پایان می یابد. این کانال دارای ۱۳ پست اسکله پهلوگیری کشتی، سه ایستگاه پمپاژ کانال کشتیرانی، سه سد، ۱۷ آب بند، دو آب بند تعمیری - امدادی و غیره است.

۹ آب بند در سطح شیب دار رودخانه ولگا است که امکان عبور کشتی هایی با طول حداکثر ۸۸ متر را فراهم می کند. چهار آب بند نیز در بخش شیب دار رودخانه دن است که قابلیت عبور کشتی هایی با طول حداکثر ۴۴ متر را داراست. ظرفیت تعیین شده برای کشتی هایی که قادر به عبور از این کانال هستند حداکثر پنج هزار تن اعلام شده است.

منبع: فصلنامه علمی تخصصی به هنگام شماره بیستم

